

Motion

Regionfullmäktige

30-09-2025

Motion om att öppna för upphandling enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) inom höft- och knäprotesoperationer

Förslag till beslut:

1. Regionfullmäktige beslutar att tillämpa lagen om valfrihetssystem (LOV) och öppna för upphandling av höft-och knäprotesoperationer.
2. Regionfullmäktige beslutar att ta fram en krav- och kvalitetsbok för upphandling enligt lagen om valfrihetssystem för höft-och knäprotesoperationer.
3. Regionfullmäktige beslutar att ta fram en ersättningsmodell för upphandling enligt lagen om valfrihetssystem av höft-och knäprotesoperationer som bygger på hela värdepisoder och med en takkonstruktion för ersättningssystemet som helhet.

Bakgrund

Artros är den vanligaste ledsjukdomen och innebär en gradvis nedbrytning av brosk och andra vävnader i en eller flera leder, vilket leder till att musklerna försvagas. Vanliga symtom inkluderar smärta, nedsatt funktion och försämrad livskvalitet. Sjukdomen utvecklas oftast långsamt under flera årtionden, men i vissa fall kan förloppet gå snabbare.

Artros kan drabba alla leder, men knä- och höftleder är särskilt utsatta och kräver omfattande resurser inom hälso- och sjukvården. Förekomsten av artros ökar markant efter 50-årsåldern och ungefär var tredje person över 65 år är drabbad. I denna åldersgrupp är artros den främsta orsaken till fysisk funktionsnedsättning. Dock kan sjukdomen även uppstå hos yngre individer, ofta på grund av övervikt, ärftliga faktorer eller tidigare ledskador, exempelvis från idrott. Den ökande förekomsten av artros i befolkningen beror delvis på att riskfaktorer som högt BMI och låg fysisk aktivitet blir allt vanligare. Personer med svår och långt framskriden artros som inte svarar på annan behandling är målgruppen för höft-och knäprotesoperation.

Enligt statistik från Västra Götalandsregionen i januari 2025 har höftledsoperationer en måluppfyllelse på 77 %, där 140 patienter väntar längre än vårdgarantins yttersta gräns. För knäledsoperationer är måluppfyllelsen 52 %, med 430 patienter som väntar längre än gränsen. I Stockholm, där vårdval finns för höft- och knäprotesoperationer, är måluppfyllelsen i januari 2025 högre – 83 % för höftledsprotoser och 75 % för knäledsprotoser. Totalt väntar 570 patienter längre än vårdgarantins yttersta gräns på höft-och knäprotesoperation i Västra Götalandsregionen.

För att bemöta dessa utmaningar och erbjuda mer effektiv hjälp till patienter som lider av artros föreslår vi att regionen snarast öppnar för upphandling enligt LOV av höft-och knäprotesoperation. Lagen om valfrihetssystem (LOV) som trädde i kraft 2009 ska tillämpas. Inom GrönBlå samverkan betonar vi att kvalitet bör vara avgörande för valet av vårdgivare snarare än ägandeform. En upphandling enligt LOV av höft-och knäprotesoperationer skulle ge patienter rätten att välja mellan privat och offentlig vårdgivare för sin operation. Det ökade antalet vårdgivare skulle öka valfriheten och förbättra tillgängligheten för patienterna. Privata vårdgivare kan ofta erbjuda specialiserad vård och därmed minska väntetiderna, vilket gynnar alla. För att lyckas med att minska väntetiderna behövs insatser från alla aktörer. Den åldrande demografin riskerar att ytterligare öka behovet av resurser för behandling av artrosrelaterade tillstånd, särskilt inom höft-och knäledskirurgi, under kommande år.

Lärdom bör dras av vårdval höft-och knäprotesoperation som infördes i Region Stockholm 2008, där ersättningsmodellen är i form av en vårdepisodersättning, där vårdgivare erhåller ett paketpris för hela vårdkedjan som också inkluderar finansiellt ansvar för komplikationer.

Lars Holmin (M) Stefan Svensson (KD) Cecilia Andersson (C) Pär Lundqvist (L)